

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ
НАН УКРАЇНИ

**МОНІТОРИНГ І КОМЕНТАРІ
ДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ
У СФЕРІ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ**

ГРУДЕНЬ 2014 р.

Харків, 2015

Методологія дослідження

Моніторинг законодавчих та нормативно-правових актів в сфері регуляторної політики – один з проєктів НДЦ ІПР НАН України в сфері науково-експертної та експертно-аналітичної діяльності, який започаткований з січня 2014 року та передбачає щомісячне оприлюднення результатів.

Метою Моніторингу є відстежування та оперативний аналіз змін в законодавстві та нормативно-правовому забезпеченні в сфері регуляторної політики та дерегулювання економіки.

Аналіз законодавчих та нормативно-правових актів здійснюється за такими напрямками:

- реєстраційна система;
- дозвільна система та ліцензування;
- податкова політика та адміністрування податків;
- зовнішньоекономічна діяльність;
- бюджетна система та міжбюджетні відносини;
- малий бізнес;
- контрольно-перевірочна діяльність (державний нагляд та контроль).

Методологія аналізу законодавчих та нормативно-правових актів передбачає ідентифікацію їх впливу на діяльність громадян та/або суб'єктів господарювання, порівняння нової редакції аналізованої норми з попередньою; ідентифікацію результативності відповідних змін з відокремленням позитивних наслідків та потенційних недоліків (ризиків). При оцінці очікуваної результативності враховується зменшення або збільшення корупційних ризиків, кількості процедур, витрат часу та коштів громадянами та суб'єктами господарювання на отримання відповідної адміністративної послуги, а також доцільність використання конкретного інструмента порівняно з можливими альтернативами.

Моніторинг включає три основних розділи: 1) нормативно-правові акти, прийняті у відповідному місяці; 2) нормативно-правові акти, які були прийняті раніше, але набирають чинності у відповідному місяці; 3) інформація щодо практики дерегулювання в Україні та окремих регіонах (статистична інформація та аналіз тенденцій), результати експертних опитувань щодо сприйняття дієвості регуляторної політики та дерегулювання, досвід роботи місцевих органів тощо).

Зміст

1. Нормативно-правові акти, які прийняті в грудні 2014 р.	4
2. Нормативно-правові акти, які набирають чинності в грудні 2014 р.	18
3. Практика дерегулювання економіки України	20

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЯКІ ПРИЙНЯТІ У ГРУДНІ 2014 Р.

1.1 Реєстраційна система

Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Порядку функціонування електронної системи здійснення декларативних процедур у будівництві» № 325 від 24.11.2014 р.

Коментар: система призначена для здійснення декларативних процедур в будівництві в електронній формі шляхом забезпечення:

- можливості подання суб'єктом звернення електронних повідомлень та електронних декларацій;
- реєстрації, опрацювання й розгляду електронних повідомлень та електронних декларацій відповідальною особою;
- надання суб'єктам звернення інформації про стан і результати розгляду електронних повідомлень та електронних декларацій;
- захисту інформації, що обробляється у Системі, відповідно до вимог чинного законодавства;
- підтвердження цілісності електронних повідомлень, електронних декларацій та ідентифікації суб'єкта звернення.

Таким чином, Наказ Мінрегіонрозвитку спрощує порядок проходження декларативних процедур у будівництві, скорочує термін здійснення цих процедур за рахунок здійснення їх в електронному виді, дозволяє суб'єкту звернення спостерігати за розглядом його електронного повідомлення. Крім того, автоматичне інформування Центру надання адміністративних послуг про надходження до Держархбудінспекції електронного повідомлення або електронної декларації та результати їх розгляду – це суттєвий крок до дієвого механізму взаємодії суб'єктів надання адміністративних послуг, що підвищує якість їх надання. Однак, використання електронної системи здійснення декларативних процедур у будівництві можливо лише при наявності надійних засобів електронного цифрового підпису

Наказ Міністерства Юстиції України «Про внесення змін до Вимог щодо написання найменування юридичної особи або її відокремленого підрозділу» № 2095/5 від 10.12.2014 р.

Коментар: наказом вносяться зміни до Вимог, а саме:

- 1) найменування адвокатського бюро повинно включати прізвище адвоката, який його створив;
- 2) юридичній особі, якій в установленому Законом «Про волонтерську діяльність» порядку не надано статус волонтерської організації, забороняється будь-яке використання слів «волонтерська організація» у своєму найменуванні та діяльності;
- 3) найменування «холдингова компанія» («державна холдингова компанія») та утворені на його основі словосполучення можуть використовуватися лише тими суб'єктами господарювання, установчі документи та діяльність яких відповідають вимогам Закону «Про холдингові компанії в Україні». Інші суб'єкти господарювання не мають права використовувати у своїх найменуваннях такі словосполучення.

Таким чином, Наказом вимагається точне представлення найменування суб'єкта, забороняється використання в найменуванні тих даних, які не відповідають дійсності та характеру діяльності суб'єкта, що має запобігати непорозумінню щодо виду діяльності того чи іншого суб'єкта. Наказ вимагає приведення установчих документів суб'єктів господарювання у відповідність до наказу щодо найменування та до належного стану. А також цей наказ потребує доопрацювання державним підприємством «Інформаційно-ресурсний центр» програмних засобів ведення Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців з урахуванням вимог цього наказу.

Наказ Міністерства юстиції України «Про внесення зміни до наказу Міністерства юстиції України від 23 липня 2014 року № 1197/5» № 1971/5 від 24.11.2014 р. (набув чинності 16.12.2014 р.)

Коментар: змінами передбачено, що проведення реєстраційних дій щодо державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців, які переселилися з АРК та м. Севастополя, місцем проживання яких (за даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців) є АРК та м. Севастополь, за рішенням таких осіб здійснюється за місцем їх перебування, зареєстрованим відповідно до законодавства.

Таким чином, Мінюст спростив умови реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців, які переселилися з АРК та м. Севастополя, що створює більш зручні умови ліквідації підприємств для внутрішньо переміщених суб'єктів не за місцем реєстрації їх підприємств, а за місцем їх тимчасового перебування.

Наказ Міністерства юстиції України «Про внесення змін до Порядку подання та обігу електронних документів державному реєстратору юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» № 2097/5 від 10.12.2014 р.

Коментар: Наказом вносяться зміни до Порядку подання та обігу електронних документів державному реєстратору юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, щодо скасування адміністративного збору за реєстрацію:

Назва законодавчого акту	Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Наказ Міністерства юстиції України «Про внесення змін до Порядку подання та обігу електронних документів державному реєстратору юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» 2097/5 від 10.12.2014 р.	2.5. «документ, що засвідчує внесення реєстраційного збору, або відомості про оплату реєстраційного збору з використанням платіжних систем через мережу Інтернет»	Виключити	Спрощення умов отримання адміністративної послуги шляхом скасування адміністративного збору за реєстрацію	Втрати бюджету від скасування збору
	2.7. «та перелік платіжних систем, які використовуються заявником для оплати реєстраційного збору через мережу Інтернет»	Виключити	Спрощення умов отримання адміністративної послуги шляхом скасування адміністративного збору за реєстрацію	Втрати бюджету від скасування збору

Таким чином, з Порядку виключено норму, згідно з якою до реєстраційної картки, заповненої через Реєстраційний портал, слід було додати документ, що засвідчує внесення реєстраційного збору, або відомості про оплату реєстраційного збору з використанням платіжних систем через мережу Інтернет. Окрім того, скасовано також положення щодо публікації на офіційному веб-сайті Укрдержреєстру та веб-сайті ДП «Інформаційно-ресурсний центр» переліку платіжних систем, які можуть використовуватися заявником для оплати реєстраційного збору через мережу Інтернет

Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про особливості провадження депозитарної діяльності у зв'язку з тимчасовою окупацією території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя» №1512 від 11.11.2014 р.

Коментар: Рішенням НКЦПФР передбачено:

що депозитарні установи, які на дату набрання чинності цим рішенням зареєстровані на території АРК та м. Севастополя, не пізніше 30 календарних днів з дня набрання чинності рішенням повинні вчинити дії щодо зміни свого місцезнаходження шляхом перереєстрації на іншій території України поза межами території АРК та м. Севастополя. При цьому не рекомендовано здійснювати таку перереєстрацію на територію проведення АТО.

Депозитарні установи, що мають спеціалізовані структурні підрозділи, які розташовані на території АРК та м. Севастополя та провадять депозитарну діяльність, не пізніше 30 календарних днів з дня набрання чинності рішенням (19.12.2014 р.) повинні вчинити дії щодо припинення провадження депозитарної діяльності такими підрозділами та повідомити НКЦПФР про зміни своєї організаційної структури у порядку та строки, визначені п. 9 розділу IV Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) - депозитарної діяльності та клірингової діяльності. Щодо депозитарних установ, які не вчинять вищезазначені дії, НКЦПФР прийме рішення про анулювання ліцензій на провадження професійної діяльності на фондовому ринку.

Таким чином, для того, щоб продовжувати депозитарну діяльність депозитарним установам, що зареєстровані на території АРК та м. Севастополі та забезпечити виконання своїх обов'язків перед власниками цінних паперів, їм необхідно у 30 денний строк та не пізніше 10 робочих днів з дня закінчення 30-ти денного терміну подати документи на переоформлення ліцензії на провадження окремих видів професійної діяльності на фондовому ринку.

Постанова Національного банку України «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 03.11.2014 №699» № 810 від 16.12.2014

Коментар: Національним банком для банківських розрахунків, визначено статус осіб, які внутрішньо переміщені на материкову територію України з ВЕЗ «Крим»:

визначено резидентом України фізичну особу, яка є внутрішньо переміщеною особою та отримала передбачену законодавством України довідку, що засвідчує її проживання на материковій території України;

передбачено, що для цілей ідентифікації внутрішньо переміщеної особи місцем її проживання на території України є адреса житла;

установлено, що розрахунки між юридичними особами, фізичними особами-підприємцями, що зареєстровані на материковій території України (далі – юридичні особи), та суб'єктами Криму за поточними торговельними операціями здійснюються в іноземній валюті та/або гривні;

дозволено юридичним особам купувати іноземну валюту за поточними торговельними операціями в порядку, передбаченому нормативно-правовим актом Національного банку України, що регулює порядок та умови купівлі іноземної валюти, у тому числі за наявності в реєстрах митних декларацій інформації про ввезення товарів з території вільної економічної зони «Крим» (далі – ВЕЗ «Крим») та їх випуск у вільний обіг на материковій території України;

дозволено фізичним особам – суб'єктам Криму вносити готівкові кошти в іноземній валюті та гривнях на рахунок з метою погашення заборгованості перед банком за кредитним договором без документів, що підтверджують джерела походження коштів;

врегульоване питання щодо закриття рахунків суб'єктів Криму та перерахування коштів із рахунків цих суб'єктів на їх рахунки, відкриті за межами України;

дозволено банкам здійснювати обмін російських рублів, що надійшли в рахунок виконання позичальником – суб'єктом Криму зобов'язань за кредитним договором, на валюту кредиту;

визначено, що реєстрація кредитних договорів, укладених суб'єктами Криму з нерезидентами, втрачає чинність та відповідно припиняється обслуговування таких договорів банками;

установлено, що документи, рішення, видані органами Російської Федерації та незаконними органами, створеними на території ВЕЗ «Крим», щодо суб'єктів Криму та їх діяльності, є недійсними та не можуть використовуватися банками під час проведення операцій суб'єктів Криму, здійснення заходів валютного контролю та фінансового моніторингу.

Таким чином, з введенням в дію Постанови НБУ набувають законних прав та обов'язків резидентів України фізичні особи, які внутрішньо переміщені на материкову зону України та спрощено порядок реєстрації внутрішньо переміщених осіб. Спрощено порядок розрахунків між суб'єктами господарювання материкової частини України та ВЕЗ «Крим» за торговельними операціями, а також спрощено умови розрахунків та погашення кредитів в іноземній валюті та в гривні для юридичних осіб – суб'єктів Криму. Прийнято заходи щодо захисту діяльності суб'єктів Криму від документів, виданих органами Російської Федерації в банківській та валютній сферах.

1.2. Контрольно-перевірочна діяльність

Наказ Державної фіскальної служби України № 22 від 31.07.2014 р.

Коментар: нові методичні рекомендації з порядку взаємодії між підрозділами органів Державної фіскальної служби України при організації, проведенні та реалізації матеріалів перевірок платників податків

Тільки зараз став доступний для ознайомлення ще липневий наказ ДФС, яким затверджено Методичні рекомендації щодо порядку взаємодії між підрозділами органів державної фіскальної служби при організації, проведенні та реалізації матеріалів перевірок платників податків. Одночасно з появою цього наказу втратив чинність його попередник - наказ ДПС України N 948 від 31.10.2012 р.

Про появу нових Методичні рекомендацій обмовились столичні податківці ще у вересні у роз'ясненні від 04.09.2014 р., в якому вказали, що їх основним нововведенням є зміна порядку передачі слідчим підрозділам фінансових розслідувань матеріалів перевірок для прийняття рішень про початок досудового розслідування (ст. 214 КПК). А саме: матеріали перевірок передаються протягом 10 робочих днів з дня прийняття податкового повідомлення-рішення (або відповідних вимог та рішень про застосування штрафних санкцій та нарахування пені - при проведенні перевірок єдиного внеску). Однак у разі проведення адміністративного оскарження прийнятих рішень зазначена документація передається протягом 10 робочих днів з дня завершення процедури такого оскарження. Водночас зазначені норми не стосуються процедури судового оскарження, а дата завершення адміністративні оскарження визначається відповідно до ст. 56 ПКУ.

У попередній редакції Методичних рекомендацій, яка діяла до 31 липня, матеріали перевірок слідчим підрозділам фінансових розслідувань передавалися незалежно від оскарження платником в адміністративному чи досудовому порядку зменшених до відшкодування сум ПДВ або нарахованих податкових зобов'язань.

Таким чином, в нових методичних рекомендаціях, доопрацьовано порядок взаємодії між підрозділами Державної фіскальної служби України в частині термінів у разі адміністративного оскарження платником податків податкового повідомлення-рішення.

1.3. Регулювання грошово-кредитного та валютного ринків

Постанова Правління Національного банку України «Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України» №758 від 01.12.2014 р. (набув чинності 3.12.2014 р.)

Коментар: Постановою продовжено на 3 місяці дію низки адміністративних інструментів регулювання валютного ринку:

Згідно з зазначеною Постановою збережено вимоги щодо обов'язкового продажу в розмірі 75 % надходжень в іноземній валюті та 90-денний граничний строк розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів.

Крім того, для гармонізації грошово-кредитного ринку запропоновано нові привабливі інструменти регулювання ринку, а саме:

- з метою створення умов для припливу коштів у банківську систему банкам запропоновано здійснювати випуск іменних ощадних (депозитних) сертифікатів, номінованих як у національній, так і в іноземній валютах, зі строком обігу не менше шести місяців та їх погашення без обмеження сум після настання терміну, зазначеного в сертифікаті;
- з метою розвитку співпраці з міжнародними та іноземними фінансовими інституціями, резиденти-гаранти (поручителі), що одержали індивідуальну ліцензію Національного банку України, мають право переказувати іноземну валюту на виконання забезпечених гарантією (порукою) зобов'язань за кредитами, наданими міжнародними фінансовими організаціями або іноземними експортно-кредитними агентствами;
- враховуючи важливість благодійної діяльності в умовах проведення антитерористичної операції на території України, Національний банк України прийняв рішення про звільнення від обов'язкового продажу благодійної допомоги, що надходить в іноземній валюті на користь її набувачів.

Інструменти регулювання валютного ринку

Випуск банками іменних ощадних сертифікатів як у національній, так і в іноземній валютах строком обігу не менше 6 місяців та без обмеження сум погашення

Право резидентів-гарантів переказувати іноземну валюту за зобов'язаннями за кредитами, наданими міжнародними фінансовими організаціями

Звільнення від обов'язкового продажу благодійної допомоги в іноземній валюті для АТО

Таким чином, Постановою Національного банку України вживані заходи щодо врегулювання грошово-кредитного та валютного ринків шляхом спрощення умов розрахунків у валюті з міжнародними фінансовими компаніями та агентствами, погашення кредитів в іноземній валюті між окремими суб'єктами щодо певних операцій, а також сприяння благодійній діяльності з метою підтримки зон АТО

1.4. Податкова система

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України (щодо податкової реформи)» № 71-VIII від 31.12.2014 р.

Коментар: серед основних змін, внесених цим Законом, міститься таке:

Скорочено кількість податків та зборів (з 22 до 11)	
Загальнодержавні податки	Місцеві податки та збори
податок на прибуток підприємств	податок на майно
податок на доходи фізичних осіб	єдиний податок
податок на додану вартість	збір за місця для паркування транспортних засобів
акцизний податок	туристичний збір
екологічний податок	
рентна плата	
МИТО	

Місцеві ради обов'язково установлюють єдиний податок та податок на майно (в частині транспортного податку та плати за землю). Окрім того, вони вирішують питання щодо встановлення податку на майно (в частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки) та встановлення збору за місця для паркування транспортних засобів, туристичного збору. Установлення місцевих податків та зборів, не передбачених ПКУ, забороняється.

Податки та збори	Основні зміни
Податок на прибуток	<p>Уточнено, що об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно НП(С)БО або МСФЗ, на різниці, які виникають відповідно до положень цього розділу</p>
	<p>Єдиний облік, за стандартами бухгалтерського обліку: усувається дублюючий податковий облік; база оподаткування: фінансовий результат за фінансовою звітністю, скоригований на кілька податкових різниць; кількість податкових різниць скорочується з 49 до 3: амортизація, резерви, фінансові операції (цінні папери, проценти, тощо); 95% платників податків (з доходом до 20 млн. грн./рік) не вестимуть облік різниць. Основна ставка податку на прибуток не змінилася і становить 18%</p>
Податок на доходи фізичних осіб	<p>Встановлено такі ставки ПДФО: 15% - якщо база оподаткування для місячного оподатковуваного доходу не перевищує 10-кратний розмір мінімальної заробітної плати (тобто 12 180 грн.); якщо ж база оподаткування в календарному місяці перевищує 10-кратний розмір мінімальної зарплати, то до суми такого перевищення застосовується ставка 20 % (раніше було 17%). До доходу у розмірі до 120 мінімальних зарплат буде застосовуватись ставка 15 %; понад 120 розмірів мінімальної заробітної плати - 20 %</p>
	<p>Також вводиться оподаткування так званих пасивних доходів, зокрема, дивідендів, процентів, роялті. Зокрема, ставки податку на пасивні доходи до бази оподаткування встановлюються у таких розмірах: 20 % - для пасивних доходів, у тому числі нарахованих у вигляді дивідендів по акціях та/або інвестиційних сертифікатах, що виплачуються ІСІ; 5 %- для доходів у вигляді дивідендів по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами - платниками податку на прибуток підприємств (крім доходів у вигляді дивідендів по акціях, інвестиційних сертифікатах, які виплачуються інститутами спільного інвестування)</p>
	<p>Норму пп. 169.1.1 ПКУ, згідно з яким розмір податкової соціальної пільги дорівнює 100 % розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць) (Розділ ХІХ ПКУ), перенесено на 1 січня 2016 року</p>

Податок на додану вартість	Збільшено «поріг» обов'язкової реєстрації суб'єкта господарювання платником ПДВ до 1 млн. грн. (раніше - 300 тис. грн.)
	Передбачено тестовий режим застосування електронної системи адміністрування ПДВ з 1 лютого до 1 липня 2015 року. У розділі XX «Перехідні положення» уточнено, що з 1 лютого 2015 року реєстрації в ЄРПН підлягають всі податкові накладні та Розрахунки коригування (у тому числі які не надаються покупцю, виписані за операціями з постачання товарів/послуг, які звільнені від оподаткування) незалежно від розміру ПДВ в одній податковій накладній/розрахунку коригування
	У перехідному періоді до платників податків не будуть застосовувати штрафи за порушення термінів реєстрації податкових накладних в Єдиному реєстрі
Спрощена система оподаткування	<p>Зменшено кількість груп платників єдиного податку з 6-ти до 4-х:</p> <p>перша група – фізичні особи - підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 300 000 гривень (раніше - 150 000 грн.);</p> <p>друга група – фізичні особи - підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв: не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб; а обсяг доходу не перевищує 1500000 грн. (раніше - 1000000 грн.).</p> <p>третья група – фізичні особи - підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 20 000 000 грн.;</p> <p>четверта група - сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка с/г товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 %</p>

Спрощена система оподаткування	Платники єдиного податку третьої - шостої груп, які перебували на обліку в контролюючих органах до 1 січня 2015 року, з 1 січня 2015 року вважаються платниками єдиного податку третьої групи
	Розширено коло осіб, які зобов'язані застосовувати касові апарати. Тепер обов'язок застосування РРО поширюється також і на підприємців II та III груп (фізичні особи) спрощеної системи, крім тих які, здійснюють діяльність на ринках та продаж товарів дрібнороздрібною торговельною мережі через засоби пересувної мережі. При цьому мораторій на перевірки стосовно питань застосування РРО такими підприємцями встановлено до 2017 року
Військовий збір	Продовжено дію військового збору до набрання чинності рішенням Верховної Ради України про завершення реформи Збройних Сил України. Уточнено також, що об'єктом оподаткування військовим збором є усі доходи, визначені статтею 163 ПКУ

Таким чином, відбулося зменшення кількості податків та зборів, загалом за рахунок об'єднання декількох податків в одному, що може призвести до ускладнення податкового обліку. А також збільшився податковий тягар на платників податків – фізичних осіб, за рахунок реформування податку на доходи фізичних осіб та майнових податків.

Детальний аналіз напрямів реформування податкової системи міститься в моніторингу нормативно-правових актів в сфері оподаткування за грудень 2014 р.

1.5 Бюджетна система

Закон України «Про державний бюджет на 2015 рік» № 80-VIII від 29.12.2014

Коментар: згідно з Законом, доходи державного бюджету на 2015 рік становитимуть 475.939.248,7 тис. гривень, видатки - 527.893.651 тис. гривень. Граничний обсяг дефіциту держбюджету передбачається на рівні 63.669.600 тис. грн., граничний обсяг державного боргу - 1.176.060.356,4 тис. грн. Держбюджетом також встановлено такі розміри соціальних показників та виплат на 2015 рік:

Основні демографічні та соціальні групи населення	Прожитковий мінімум на одну особу з розрахунку на місяць	
	з 1 січня	з 1 грудня
загальний показник	1176 грн.	1330 грн.
діти до 6-ти років	1032 грн.	1167 грн.
діти від 6 до 18 років	1286 грн.	1455 грн.
працездатні особи	1286 грн.	1378 грн.
особи, які втратили працездатність	949 грн.	1074 грн.

Зокрема, у 2015 році продовжено обов'язкові доплати на дітей з малозабезпечених сімей у розмірі: 250 грн. на кожну дитину віком 3-13 років та 500 грн. на кожну дитину віком 13-18 років.

Гарантований мінімум для призначення допомоги малозабезпеченим сім'ям у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму становитиме:

для працездатних осіб - 21 %; для дітей - 85 %; для осіб, які втратили працездатність, та інвалідів - 100 %.

Мінімальна заробітна плата: у місячному розмірі: з 1 січня - 1218 грн., з 1 грудня – 1378 грн.; у погодинному розмірі: з 1 січня - 7,29 грн., з 1 грудня - 8,25 грн.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЯКІ НАБУЛИ ЧИННОСТІ У ГРУДНІ 2014 р.

Сфера регулювання	Назва законодавчого документу	Дата набуття чинності	№ Моніторингу
Реєстраційна система	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Порядку функціонування електронної системи здійснення декларативних процедур у будівництві» № 325 від 24.11.2014 р.	26.12.2014 р.	Моніторинг за грудень
	Наказ Міністерства Юстиції України «Про внесення змін до Вимог щодо написання найменування юридичної особи або її відокремленого підрозділу» № 2095/5 від 10.12.2014 р.	26.12.2014 р.	Моніторинг за грудень
	Наказ Міністерства юстиції України «Про внесення зміни до наказу Міністерства юстиції України від 23 липня 2014 року № 1197/5» № 1971/5 від 24.11.2014 р.	16.12.2014 р.	Моніторинг за грудень
	Наказ Міністерства юстиції України «Про внесення змін до Порядку подання та обігу електронних документів державному реєстратору юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» № 2097/5 від 10.12.2014 р.	26.12.2014 р.	Моніторинг за грудень
	Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про особливості провадження депозитарної діяльності у зв'язку з тимчасовою окупацією території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя» №1512 від 11.11.2014 р.	19.12.2014 р.	Моніторинг за грудень
	Постанова Національного банку України «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 03.11.2014 №699» № 810 від 16.12.2014 р.	19.12.2014 р.	Моніторинг за грудень
Дозвільна система та ліцензування	Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" щодо вдосконалення процедури видачі документів дозвільного характеру, оформлених центральними органами виконавчої влади» № 1252-VII від 13.05.2014 р.	07.12.2014 р.	<u>Моніторинг за травень</u>

Сфери регулювання	Назва законодавчого документу	Дата набуття чинності	№ Моніторингу
Контрольно-перевірочна діяльність	Наказ Державної фіскальної служби України № 22 від 31.07.2014 р.	31.07.2014 р.	Моніторинг за грудень
Регулювання грошово-кредитного та валютного ринків	Постанова Правління Національного банку України «Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України» №758 від 01.12.2014 р.	3.12.2014 р.	Моніторинг за грудень
Податкова система	Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України (щодо податкової реформи)» № 71-VIII від 31.12.2014 р.	01.01.2015 р.	Моніторинг за грудень
Бюджетна система	Закон України «Про державний бюджет на 2015 рік» № 80-VIII от 29.12.2014 р.	01.01.2015 р.	Моніторинг за грудень
Зовнішньоекономічна діяльність	Постанова Правління Національного банку України «Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України» №758 від 01.12.2014 р.	03.12.2014 р.	Моніторинг за грудень

3. ПРАКТИКА ДЕРЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

3.1. Залізничники вводять дедлайн (крайній термін) — максимум через дві доби клієнт повинен отримати підписаний договір та доступ до електронної системи комунікації з залізницею (VPN-доступ до системи АС «Клієнт—УЗ» та АС «Месплан»).

Раніше ця процедура також була досить простою, однак не було чітко встановлено часового терміну, який відводили для опрацювання договору залізничниками. По-друге, сама внутрішня процедура вимагала більш складного алгоритму дій. Крім того, необхідно було отримати згоду Департаменту інформаційної безпеки на підключення клієнта до наших інформаційних систем, а тепер необхідно лише проінформувати це управління щодо надання VPN-доступу. Значно оперативніше вирішуються й питання оформлення та видання електронних ключів».

Окрім того, в Укрзалізниці розробили ще один порядок для здійснення разових перевезень взагалі без укладання договорів.

Якщо виникне потреба у клієнтів здійснити таке перевезення, то він може внести готівку на спеціальний рахунок АТ «Ощадбанк». Після надання платіжного доручення працівники Укрзалізниці готові прийняти вантаж до перевезення.

Оголошення про нововведення розміщено на сайтах залізниць, а у товарних конторах – інформаційні листки на дошках оголошень або в полі зору відвідувачів товарних контор, що дає змогу дізнатися про нововведення більшій кількості клієнтів .

Ш Упрощається процедура заключення договорів с грузовладельцами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.dtki.ua/state/other/31962>

3.2. З 1 грудня 2014 року в управліннях та відділах Державного земельного агентства у Житомирській, Миколаївській, Полтавській, Хмельницькій, Черкаській та Чернігівській областях запроваджується електронний обмін документами. Перехід на електронний документообіг необхідно завершити до кінця місяця.

Згідно з наказом Державного земельного агентства України керівники головних управлінь у зазначених областях зобов'язані забезпечити використання автоматизованої системи діловодства територіальними органами для отримання та надсилання електронних документів, які не містять інформації з обмеженим доступом.

Таким чином, процес створення та відправлення, одержання та оброблення, зберігання та контролю за своєчасним розглядом документів в електронному вигляді в управліннях і відділах Державного земельного агентства у зазначених областях буде автоматизовано. Це має спростити та пришвидшити доставку листів, доручень та інших резолюцій, протоколів та розпоряджень, які не містять інформацію з обмеженим доступом, до територіальних органів у містах та районах. Має поліпшитися і зворотній зв'язок цих органів з головними управліннями Державного земельного агентства в областях, що прискорить виконання нагальних завдань і вирішення актуальних питань у сфері земельних відносин.

Наразі у Державному земельному агентстві України готуються відповідні накази щодо запровадження електронного обміну документів у територіальних органах в інших областях.

^[2] Госземагенство вводити електронний документооборот [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.dtki.ua/society/real-estate/31883>

3.3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) на своєму плановому засіданні затвердила зміни до Порядку формування та ведення державного реєстру фінансових установ, які надають фінансові послуги на ринку цінних паперів.

Комісія взяла курс на дерегуляцію ринку та на зниження адміністративного навантаження на його учасників відповідно до європейських стандартів. Так, регулятор зменшив кількість документів, які необхідно подавати професійним учасникам для включення до реєстру та отримання або заміни Свідоцтва (дубліката Свідоцтва). До того ж, даним нормативно-правовим актом передбачено, що Комісія зможе виконувати такі дії на підставі лише поданої заяви від професійного учасника.

Наразі документ знаходиться на обов'язковій державній реєстрації в Міністерстві юстиції України.

[31] Упрощена реєстрація фінучреджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.dtkr.ua/state/other/31725>

3.4. Державною службою України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва заплановано 39 заходів, спрямованих на виконання положень Програми діяльності КМУ та Коаліційної угоди. Про це йдеться у наказі від 17.12.2014 №87 «Про затвердження плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Коаліційної угоди»:

- забезпечення належного виконання усіма ЦОВВ закону про регуляторну політику з метою недопущення прийняття регуляторних актів з порушенням законодавчо визначених процедур, участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики;
- усунення надмірного регулювання господарської діяльності через зменшення кількості дозвільних документів, дозвільно-погоджувальних процедур, переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, та переліку продукції (товарів, послуг), що підлягають сертифікації;
- забезпечення протягом одного року заміни існуючої системи регулювання підприємницької діяльності на європейську з метою розв'язання проблем, що стримують розвиток МСП;
- перехід від адміністративного контролю до підтримки бізнесу з метою усунення дублювання повноважень контролюючих органів, впорядкування та вдосконалення процедури здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Таким чином, Держкомпідприємництвом розроблено план заходів відповідно до положень Програми діяльності КМУ та Коаліційної угоди, які спрямовані на удосконалення регуляторної політики, розвиток підприємництва та забезпечення умов конкуренції, де міститься зміст заходу, відповідальні виконавці, термін виконання та очікувані результати. Однак зміст заходів описаний дуже загально та не конкретизує дії, які будуть зроблені Держкомпідприємництвом, а очікувані результати необґрунтовані з економічної точки зору.

^[4] Заплановано 39 шагів по устрaненню чрезмерного регулювання бізнеса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.dtkk.ua/state/entrepreneurship/31999>

3.5. Державною фіскальною службою України реалізовано додатковий електронний сервіс для платників податків, що включені до Системи електронного адміністрування ПДВ, а саме, надсилання електронного повідомлення про взяття рахунків на облік в органах ДФСУ за даними, отриманими від банків та інших фінансових установ за розробленими електронними форматами.

Таким чином, відкриття електронних рахунків в системі електронного адміністрування ПДВ здійснюється без участі платників податку, тобто їм не потрібно відвідувати Казначейство з метою відкриття такого рахунка. Для кожного платника податку відкривається один електронний рахунок. Крім того, позитивним фактом є те, що інформація про рух коштів на електронних рахунках платникам податку надаватиметься ДФС за відповідним запитом платника на безоплатній основі без обмеження кількості запитів та у часі.

3.6. Протягом січня-жовтня 2014 року Центрами обслуговування платників (ЦОП) Державної фіскальної служби України було надано майже 3 млн. адміністративних послуг.

Центрами надається комплекс послуг, зокрема, 103 (67 податкових та 36 митних) адміністративні послуги, а також консультативні та інформаційні. До функцій ЦОПів також належать функції прийняття податкової звітності та видачі ключів електронного цифрового підпису.

Найбільше платники податків цікавились послугами з видачі картки платника податків та внесення до паспорта громадянина України даних про реєстраційний номер облікової картки платника податків. З початку 2014 року було надано понад 1,4 млн. таких послуг.

Не менш популярними залишаються послуги з реєстрації книг обліку розрахункових операцій та видачі довідки про відсутність заборгованості з платежів до бюджету, що контролюються органами ДФС. Цих послуг протягом січня – жовтня 2014 року ЦОПами було надано 240 тис. та 161,6 тис. відповідно.

Станом на початок листопада поточного року обслуговування платників на території України здійснюється у 538 ЦОП.

[5] Налоговики создали новый электронный сервис [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.dtkr.ua/taxation/pdv/31989>

[6] З початку року ДФС надано платникам майже 3 млн. адмінпослуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentri/novini/174402.html>

3.7. Протягом січня-листопада поточного року фахівцями контакт-центру ДФС України надано майже 1,1 млн. відповідей на запитання суб'єктів господарювання та громадян. Переважна більшість відповідей, а саме понад 1 млн., надана у телефонному режимі. Електронною поштою та факсом надіслано 20,9 тис. відповідей, з використанням автовідповідача – 94. Також надано 415 консультацій у письмовій формі з використанням Баз знань.

Найчастіше суб'єкти господарювання та громадяни звертались з питань оподаткування податком на додану вартість, оподаткування прибутку підприємств та сплати податку на доходи фізичних осіб.

Щоб уникнути множинного трактування положень законодавства, відповіді на звернення надаються з використанням Баз знань. Це автоматизована база уніфікованих відповідей, яка налічує 12,8 тис. запитань-відповідей. База постійно оновлюється та підтримується в актуальному стані.

Для зручності суб'єктів господарювання фахівці кол-центру постійно інформують їх про зміни у податковому, митному законодавстві та законодавстві з питань єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, надсилаючи за бажанням платника таку інформацію електронною поштою. З початку року було надіслано майже 1 млн. таких листів .

[7] Щомісяця фахівці Контакт-центру ДФС надають відповіді щонайменше на 100 тис. запитань платників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/175943.html>

3.8. 11 грудня парламент затвердив програму дій на найближчі роки, запропоновану КМУ.

Тезисне викладення необхідних кроків у вигляді яскравої презентації напередодні було розміщено на урядовому порталі kmu.gov.ua, а потім оприлюднено в "Урядовому кур'єрі".

Програма ґрунтується на Коаліційній угоді та передбачає чіткі короткотермінові дії на кілька років, спрямовані на подолання основних викликів, які постали перед Україною.

Щодо відповідності пунктів Програми Коаліційній угоді є деякі розбіжності. Взяти хоча б електронне адміністрування ПДВ: за Угодою його планували відмінити взагалі, а в Програмі одним з пунктів "впровадження нової системи адміністрування ПДВ - 2015 р."

Серед економічних рішень виділимо ще й такі:

- скорочення кількості податків з 22 до 9 - перший квартал 2015 р.;
- об'єднання податкової та бухзвітності, гармонізація з нормами МСФЗ - 2015-2016 рр.;
- легалізація заробітних плат шляхом зменшення навантаження на фонд оплати праці:
- зміни до Закону про ЄСВ (поетапне зменшення ставки з 41 до 15%) - перший квартал 2015 р.;
- підвищення відповідальності за виплати зарплати "в конвертах" - перше півріччя 2015 р.;
- зниження податкового навантаження на малий та середній бізнес:
- двократне зменшення ставки єдиного податку - перший квартал 2015 р.;
- заборона перевірок контролюючими органами протягом 2015-2016 рр.;
- запровадження інституту податкового компромісу - 2015 р.;
- внесення змін до закону про трансфертне ціноутворення - 2015 р.

[8] Програма діяльності Кабінету Міністрів України (від 11 грудня 2014 р.) [Електронний ресурс].
– Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/26-viii>

3.9. Неурядова міжнародна організація по боротьбі з корупцією та дослідженню рівня корупції по всьому світу Transparency International оприлюднила результати нового Індексу сприйняття корупції 2014.

26 балів зі 100 можливих і 142 місце з 175 позицій - такі показники України в нинішньому Індексі сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index) від Transparency International. Україна, отримавши лише один додатковий бал, в черговий раз опинилася на одному щаблі з Угандою і Коморських островів як одна з найбільш корумпованих країн світу.

Такі невтішні результати, на думку міжнародного антикорупційного спільноти, викликані малопомітними кроками у руйнуванні корупційних схем, отриманих у спадок від всіх правлячих режимів часів незалежності України.

Як позитивну тенденцію Transparency International зазначає, що українська бюрократія стала менше тиснути бізнес, експорт та імпорт стають трохи вільніше від хабарів.

Щоб в Україні відбулися реальні антикорупційні зміни, Transparency International закликає уряд, парламент і президента зробити п'ять негайних кроків :

5 кроків до антикорупційних змін

Належним чином запустити роботу нових антикорупційних органів, ухваливши правки до антикорупційних законів та передбачивши необхідні ресурси на створення інституцій та добір кваліфікованих кадрів	Невідкладно прийняти розроблене експертами законодавство про повну прозорість фінансів політичних партій та виборчих кампаній	На основі прийнятої Антикорупційної стратегії України розробити деталізований план дій Уряду у сфері протидії корупції, до виконання якого залучити широку громадськість та ЗМІ	Забезпечити реальне розкриття даних державних реєстрів, перш за все, реєстру нерухомості та земельного кадастру	Розпочати регулярні перевірки публічних службовців на доброчесність, у тому числі, шляхом зіставлення їх стилю життя із задекларованими майном і статками
--	--	--	--	--

[9] Transparency International назвала Україну самою корумпированной страной мира [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/ukraine/ukraina-ostaetsya-odnoy-iz-samyh-korumpirovannyh-stran-mira-i-dazhe-operezhayet-rf-transparency-international-574189.html>

**Моніторинг підготовлено експертно-аналітичною групою
Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку
Національної Академії Наук України**

під керівництвом заступника директора НДЦ ІПР з наукової роботи доктора економічних наук,
професора, Заслуженого економіста України **Ю.Б. Іванова**

за участю:

наукового співробітника, кандидата економічних наук **С.В. Антоненка**

аспірантів: **А.О. Рудюк** та **А.О. Сеніна**